

A magyar szénhidrogén-bányászat kerek évfordulói 2021-ben

100 éve kezdték el mélyíteni a koncessziós HOS-1. kutatófúrást

A szénhidrogénekre vonatkozó első koncessziós törvényt az országgyűlés 1911. január 17-én fogadta el és az 1911. évi VI. törvénycikként jogerőre emelkedett. A törvény az összes – természetben előforduló – szénhidrogénfélét a „fenntartott ásványok” közé sorolta. Kimondta, hogy a kutatásuk és bányászatuk az állam joga, de ezt a jogot szerződésben – a követelményeknek megfelelően – hazai és külföldi vállalkozókra átruházhatja. Az 1911. évi VI. törvénycikk volt az első átfogó szénhidrogéntörvény Magyarországon, amely a bányajog történeti jelentőségén túl azért is fontos volt, mert a kutatást nem a kevés pénzzel és silány felszereléssel kutatók tömegeire bízta, hanem az állam, továbbá néhány tőkeerős hazai és külföldi vállalkozás kezébe adta. A törvény bejelentését követően spekulánsok és a nem elég tőkeerős vállalkozások zártkutatmányai tömegesen megszűntek. A törvény egyébként az ásványolajra bejelentett zártkutatmányok tulajdonosainak 2-5 év moratóriumot engedélyezett. A további kutatási engedélyeket már az új törvénynek megfelelően adták ki.

Magyarországon az ipari méretű szénhidrogén-termelés megteremtésében jelentős szerepet játszott a trianoni békeszerződés megkötése után előállt gazdasági kényszerhelyzet. A kőolajimport és a kőolajfogyasztás gondjaira megoldást csak a hazai kőolajlelőhelyek felkutatása adhatott. Az I. világháború után azonban a kincstár meggyöngyült helyzete nem tette lehetővé a rendkívül költséges kutatások finanszírozását az ország belső területein. Ugyan szükségesnek látták a kincstári kutatások folytatását, felismerték: megoldást első sorban az kínálhat, ha az 1911. évi VI. törvénycikk alapján külföldi, szénhidrogén-bányászattal hivatásszerűen foglalkozó társaságra ruházzák a kutatás és a termelés jogát. A Pénzügyminisztérium már 1919 októberében felkínálta a lehetőséget a világ egyik nagy olajvállalatának, az Anglo-Perzsian Oil Company (APOC)-nak. Érdemi tárgyalásokra azonban csak a békeszerződés aláírása után került sor. Londonban 1920. október 20-án írták alá a koncessziós szerződést, amely szerint az APOC leányvállalata a D'Arcy Exploration Co. Limited kutatási jogot kapott az ország területének kétharmadára (60 000 km²). A koncessziós terület nem foglalta magába a Nagyalföld ártézi vizes területét és az Északi-középhegységet, mert ott a kincstár maga kívánt kutatni. Az APOC-cal kötött kutatási szerződés megfelelt a kor viszonyainak. Egyelőre három évre szóló előkutatási szerződést kötöttek. Az APOC kötelezte magát, hogy Hungarian Oil Syndicate Limited (HOS) (Magyar Olajszindikátus Kft.) néven leányvállalatot alapít és 100 000 fontsterlinget fordít a kutatásra. A kutatási engedélyt a Budapesti Bányakapitányság adta ki 1921. február 24-én, 691/1921. szám alatt. A szindikátus haladéktalanul munkához látott. Nagy reményeket fűztek a muraközi kőolaj-előfordulásoktól mindössze 25 kilométer távolságban fekvő budafai boltozathoz, ahol földtani vizsgálatok alapján kijelölték az első fúrás helyét. A budafapusztai HOS-1. fúrás, 30 hónap alatt 1737,5 méterig mélyített fúrás meddő lett.

Szénhidrogénmezők felfedezése

- 80 éve** – 1941: Tótkomlós, Hahót – Söjtör – Pusztaszentlászló;
- 75 éve** – 1946: Biharmagybajom;
- 70 éve** – 1951: Nagylengyel;
- 65 éve** – 1956: Demjén-Kelet, Tatárülés – Kunmadaras, Törtel;
- 60 éve** – 1961: Szarvas, Tarany;
- 55 éve** – 1966: Szank-Nyugat, Tázlár, Tótkomlós-Délnyugat, Pásztori;
- 50 éve** – 1971: Endrőd - I, Kaszaper - Dél, Szeged;
- 45 éve** – 1976: Endrőd – III, Endrőd – III.C, Eresztő, Kiskunhalas-Nyugat, Köröstarcsa, Magyardombegyháza-Nyugat, Sarkadkeresztúr, Liszó, Ortaháza-Nyugat;
- 40 éve** – 1981: Békés, Kiskunhalas-Dél, Mélykút -Északkelet;
- 35 éve** – 1986: Doboz, Örménykút, Tázlár-Észak, Törökszentmiklós, Végegyháza-Nyugat, Ortaháza-Kelet;
- 30 éve** – 1991: Szolnok-Délnyugat, Szolnok-Észak, Tura.

A magyarországi kőolaj-, földgáz-, széndioxid-, hégvz- és gőzkitörések kerek évfordulói

Magyarországon 1909 és 2020 között összesen 81 kőolaj-, földgáz-, szén-dioxid-, hégvz- és gőzkitörés következett be, amelyek közül 2021-ben az alábbiaknak van kerek évfordulója.

- 80 éve** – 1941: Tótkomlós-1. sz. kutatófúrás
- 75 éve** – 1946: Lovászi-110. sz. fúrás
- 70 éve** – 1951: Tótkomlós-7. sz. fúrás
- 60 éve** – 1961: Battonya-37. sz. feltáró fúrás Hajdúszoboszló-36. sz. fúrás Pat-1. sz. kutatófúrás
- 55 éve** – 1966: Lovászi-453. sz. fúrás, Pusztaszőlős-26.
- 45 éve** – 1976: Ferencszállás-Kelet-21. sz. feltáró fúrás, Kunmadaras-4. sz. gázkút, Liszó-1. sz. szerkezetkutató fúrás
- 40 éve** – 1981: Algyő-683. sz. kút., Barcs-Nyugat-3. sz. felderítő kutatófúrás
- 35 éve** – 1986: Sávolj-25/a. sz. fúrás (A kitörések részletes ismertetését egy későbbi számunkban közöljük)

Jeles elődeink évfordulói

100 éve született Szilas A. Pál (eredetileg Lichner Aurél, Hegybánya, 1921. január 8. – Miskolc, 1991. június 5.) bányamérnök, egyetemi tanár, a műszaki tudomány doktora, a ME díszdoktora

Iskoláit Sopronban végezte, 1931-ben érettségizett a benccs gimnáziumban. 1939-ben magyarosította a nevét Szilas A. Pálra. 1943. október 18-án szerezte meg oklevelét a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Sopronban működő Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának, a Selmeczi Akadémia utódjának bányamérnöki tagozatán. 1943-ban a MAORT-nál (Magyar-Amerikai Olajipari Rész-

vénytársaság), a pusztaszentlászlói üzemből kezdett dolgozni. 1948-ban a cég nagykanizsai termelési irodájának a vezetője, 1949-ben pedig a budapesti központ műszaki vezetője lett. 1952-től 1953 végéig a Lovászi Kőolajtermelő Vállalat termelési osztályvezetője, majd műszaki vezetője volt. Üzemi munkássága alatt jelentős szerepe volt a hazai termelő berendezések korszerűsítésében. Főként a segédgáz termeléssel kapcsolatban vezették be több találmányát, újítását. Meghatározó szerepe volt a hazai nagy viszkozitású kőolaj termelésének, gyűjtésének és szállításának korszerű kialakításában. Mérnöki munkája mellett 1951-ben a NIM által szervezett olajmérnök-képző tanfolyam, 1952–53 évben a Műszaki és Gazdasági Akadémián a kőolajtermelés tantárgy meghívott tanára volt. 1953 decemberétől a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem még költözés előtt álló soproni Bányamérnöki Karán, a Gyulay Zoltán vezette Olajtermelési Tanszék oktatója volt. 1959-ben a karral együtt ő is Miskolcra költözött. 1957-ben szerezte meg kandidátusi fokozatát, ennek révén 1960-ban műszaki doktori címet kapott, majd 1976-ban a műszaki tudomány doktora fokozatot is megszerezte. 1964-ben egyetemi tanár lett, és ettől kezdve 1968-ig a Bányamérnöki Kar dékánja is volt. 1966-ban az Olajtermelési Tanszék vezetője lett, 1984-ben vonult nyugdíjba. Az ő nevéhez fűződik hazai gázmérnök képzés 1966-os beindítása a Miskolci Egyetemen. Egy félévet Amerikában, a tulsai egyetemen is oktatott. Egy ENSZ program-szakértőjeként szintén az USA-ban, Indiában töltött hosszabb időt. 1969 és 1972 között az OMBKE Kőolaj, Földgáz és Víz Szakosztályának elnöke volt. Egyéb fontos megbízatai mellett nagy figyelmet fordított a selmeci-soproni diák hagyományok miskolci felújítására és ápolására is.

Fontosabb művei: Hidraulika. Budapest, 1961; Kőolajtermelés. Budapest, 1963 (német nyelven is); Production and Transport of Oil and Gas. New York, 1975 (orosz nyelven 1980); A kőolajszállítás korszerű irányítása (Oláh Miklós társszerzővel). Budapest. 1978.

Szabadalmi: Béléscsőnyomással segédgáz-indítószelap; Béléscsőnyomással vezérelt automatikus időszakos segédgázszelap; Szerkezet olajkutak időszakos, segédgáz termeléséhez (társakkal); Eljárás és kapcsolási elrendezés plasztikus, vagy pszeudoplasztikus, tixotrop folyási tulajdonságú, csőtávvezetékben szállított, bedermedt olajak újraindító nyomásának csökkentésére (társakkal).

100 éve született Buda Ernő (Sopron-Brennbergbánya, 1921. június 23. – Nagykanizsa, 2005. február 8.) bányamérnök, az OMBKE tiszteleti tagja, Zala Megye, Nagykanizsa Megyei Jogú Város és Pusztaderics Díszpolgára, a Gazdasági és Műszaki Akadémia korábbi tanszékvezetője, Eötvös Loránd-díjas.

Édesapja a brennbergbányai bányauzem adminisztratív igazgatója volt, aki elemi iskoláit szülővárosában végezte, 1931-től a soproni reál gimnázium, majd az evangélikus liceum tanulója volt. 1943-ban szerzett bányamérnöki oklevelet a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bányászati, Kohó- és Erdőmérnöki Karán. A nyári egyetemi gyakorlatok során került 1942-ben Inkére, s itt sikerrel pályázott a MAORT ösztöndíj-pályázatára. 1943. november 5-étől kőolajfűrési mérnökként dolgozott a Dunántúlon, a „MAORT

Üzemek a Magyar Királyi Kincstár Használatában” nevet viselő cégnél. 1944-ben a MAORT Nagykanizsai Fűrési Üzemének műszaki igazgatója vette maga mellé műszaki titkárnak. Német nyelvtudását az olajipari berendezések és műszerek 1945. évi kitelepítésére és őrzésére kapott zárgondnoki megbízása során kamatoztatta. Áldozatos és lelkiismeretes munkájának köszönhetően ezen eszközök hazaszállítása után ismét megindulhatott a hazai szénhidrogén-kutatás. Ezt követően a lovászi, nagylengyeli, bázakerettyei szénhidrogénmezőkön dolgozott. Ő irányította Lovásziban a rétegvizsgálatokat végző berendezések munkáját és a Nagylengyelben megindult fűrési tevékenységet. A MASZOLAJ Rt. megalakulásakor, a nagyalföldi kutatás fejlesztésére kapott megbízást, de karrierje kettétört, amikor az 1956-os forradalom után koholt vádak alapján letartóztatták és bebörtönözték. Hihetetlen életerejű volt, még a börtönben is dolgozott: a szolnoki fűrési vállalat telephelyének tervei, kútkitörések elfojtásának modellezése kötődik börtönéveihez. 1959. március elején visszakérült Lovásziba, ahol a rétegrepsztoók műszaki irányítója lett, majd 1964 és 1967 között a nagykanizsai fűrési üzem operatív vezetője és a dunántúli kitérésvédelmi mentőcsapat vezetője lett. E területen nemcsak országosan, hanem nemzetközileg is elismert eredményeket ért el. Speciális területe a kőolaj- és földgázkutak kitérésseinek elhárítása volt. A kitérés elhárításánál szakértelme nélkülözhetetlen volt. Jelentős volt oktatói tevékenysége, szervezte és tartotta az olajipari szakmunkás- és technikusképző, valamint a mérnöktovábbképző tanfolyamokat. Tanszékvezetője volt a Gazdasági és Műszaki Akadémiának. Tudását nemzetközileg is elismerték, meghívott előadója volt a freibergi bányászati akadémiának. A bányász hagyományok lelkes és fáradhatatlan ápolója volt, szakmai és hagyományörző témákban számos publikációja jelent meg, tanulmányutakat szervezett, szinte elképzelhetetlen volt számunkra, hogy szakmai napokon, szakestélyeken ne találkozzunk újra és újra vele. Fáradhatatlanul kutatta a magyarországi olajbányászat történetét, s gyűjtötte, és rendszeresen megosztotta velünk a történelmi emlékeket. 1984-ben kérte nyugdíjazását, de a kitérésvédelmi munkákban továbbra is aktívan és önzetlenül részt vett. Nyugdíjazása után még évtizedekig tevékeny életet élt. Megírta a hazai szénhidrogén kitérés történetét, szakszövegeket fordított, szakértőként is alkalmazták. Kiváló előadó volt, gyakran tartott ismeretterjesztő előadásokat. Több mint hatvan évet dolgozott az olajiparban. Tevékenységét a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével, Eötvös Loránd-díjjal ismerték el, Zala megye, Nagykanizsa és Pusztaderics is díszpolgárává választotta.

70 éve alakult meg a Zsigmondy Vilmos Kőolajbányászati és Mélyfűrőipari, valamint a Winkler Lajos Vegyipari Technikum Nagykanizsán.

Az 1950. évi 40. sz. törvényerejű rendelettel jöttek létre a technikumok, és az iskola e rendelet alapján 1951-ben kezdte meg működését. Három technikum szak indult:

Szervetlen vegyipari technikum: 2 osztály 76 tanulóval
Ásványolaj – bányászati technikum: 1 osztály 39 tanulóval
Geológiai technikum: 1 osztály 42 tanulóval

Az iskola megszervezése az első igazgató, Tibolt Jolán nevéhez kapcsolódik. A tantestület állandó tagjainak száma az in-

dulás évében az igazgatóval együtt 6 fő volt, a többi tanár óraadóként dolgozott. Az 1952/53-as tanévben már 12 főfoglalkozású tanárból állt a tantestület és 4 óraadó tanár tanított még. A tanári létszám az évfolyamok felfutásával is csak 3 fővel emelkedett, ennek oka az volt, hogy a tanulói létszám stagnált, mivel a vegyipari technikum 4 évig szüneteltette a beiskolázást. Újraindítására az 1959/60-as tanévben került sor, viszont 1956 után az ásványolaj-ipari és kőolajbányászati technikum létszáma is csökkenő tendenciát mutatott. A tanulói létszám ingadozása a tantestület célszerű fejlesztését nem szolgálta, így nőtt az óraadók száma. Az 1960-as évek második felétől a tanulók létszámának emelkedésével tapasztalható csak a személyi állomány kiegyensúlyozottabb növekedése. Ebben szerepe volt a nagyalföldi szénhidrogénmezők feltárásával jelentkező szakemberigénynek, a vegyipar fejlődésének, de nem volt elhanyagolható a demográfiai hullám tetőzése sem. A tárgyi feltételek javulását jelentette az 1956-ban megszüntetett gépipari technikum tantermeinek az iskolához való csatolása, valamint az egykor kollégiumi célokat szolgáló épület átvétele. Ebből a 60-as években emeletráépítéssel kialakított laboratóriumi épület jelentősen emelte a vegyész-képzés színvonalát. A tanulói létszám erős emelkedése miatt fő feladat volt az oktatás személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása. Ennek érdekeit szolgálta a „kőolajlabor” kialakítása, valamint a lakatos- és forgácsoló műhely berendezése az iskola udvarán. A felsőéves olajbányászok gyakorlati oktatásához egyre nagyobb szükség lett egy kőolajipari tantelepre. Ennek megvalósítása 1968-ban a telephely kijelölésével, tereprendezéssel kezdődött. 1969-ben állították fel a telephelyen az első fűróberendezést. További feladat volt a gyakorlótelep továbbfejlesztése, a berendezések működőképes állapotba hozása a szükséges gyakorló kutak fűrása. Négy kutat fűrtak, összességükben 1000 méter hosszban, amelyeket 1988-ban újabb 500 méteres kút egészített ki. A gyakorlótelep üzemeltetéséhez, az ott dolgozó szakmunkások és műszaki tanárok elhelyezése mellett a tanulók számára elméleti oktatásra tantermet, raktárt és szociális létesítményt alakítottak ki. A 70-es évek megnövekedett létszáma – 24 osztály! – szükségessé tette az iskolának helyet adó épület teljes megszerzését. Sikerült megteremteni a megvásárláshoz szükséges anyagi forrást, és néhány évi tatarozás és felújítás után 1979-ben a gimnáziumi épületrész is átkerült az intézményhez. Ebben az időben szüntették be a technikumokat és ez elég nagy törést okozott az iskolák életében. A helyüket elfoglaló szakközépiskola igazi célját és feladatát nem tudta meghatározni. Ennek következménye nem a létszám, hanem a jó tanulók számának csökkenése volt. A folyamat az 1975-ben bevezetett szakmunkás képzési célú szakközépiskola tetőzte be, ami szükségszerűen színvonalcsökkenéshez vezetett. Két dolog azonban nem változott: a tantestület és a tárgyi feltételek. A szénhidrogénipartól kapott berendezések, a színvonalas műszerparkkal ellátott laboratóriumok ugyanazok voltak, mint abban a technikum időszakában, amikor sok igazán kiváló személyiséget és sok jó technikumot képzett az iskola. 1988-ban a gyakorlótelepen az új oktatott szakok – gázipari, finommechanikai és automatizálási – valamint a megnövekedett tanulólétszám miatt újabb 3 műhely és 3 tanterem építésére került sor. Az épületet 1990 júniusában vette birtokba az iskola. Mindezekkel párhuzamosan újra beindult a technikusképzés, eltérés a régítől abban volt,

hogy 5 év alatt lehetett megszerezni a technikus oklevelet. A megújult műszaki képzés korszerű felszerelést (számítógépes kabinet, automatika, mechanikai mérőműszerek, művelési labor, számítógépes vezérlésű szerszámgépek, modern eljárások a hegesztésben, nyelvi laboratórium) és egyre nagyobb anyagi erőforrásokat igényelt. 1990 szeptemberétől minőségi változást hozott az iskola és városi programoknak egyaránt otthont adó, az ifjúság testi fejlődésének biztosítékát jelentő új tornacsarnok átadása. Tartalmi átalakulást jelentett a finommechanikai és automatizálási szak helyére lépő informatika-számítástechnika, és a vegyészet mellett belépő környezetvédelmi szakok beindulása. A magyar gazdaság gyorsütemű változásával párhuzamosan, az oktatásban is állandósult a megújulás. Szinte évente újabb és újabb koncepciók láttak napvilágot, amelyek intézmények átszervezését, iskolarendszer átalakítását tűzték ki célul. Ebben a kialakult versenyhelyzetben csak az maradhatott állva, aki a lehető leggyorsabban reagált a környezet kívánta átalakulásra. A világbanki program arculatváltást és anyagi segítséget jelentett. Három szakaszra tagolódott a képzési struktúra: általános képzés (9-10. évfolyam), középfokú, érettségire történő felkészítés szakmai alapozással – szakmacsoportos rendszerben – (11-12. évfolyam) és 13-14. évfolyam a szakmai képzés. A hagyományok megőrzése – mélyfűró, fluidum-kitermelő, gázipari és általános vegyész technikus – mellett új szakmai végzettséget adó szakokon környezetvédelmi technikus, programozó és térinformatikus felsőfokú képesítés megszerzésére nyílt lehetőség. Ugyanakkor fontos hangsúly került a felnőtt át- és továbbképzésre, amely két úton kínált lehetőségeket. Egyrészt a Szakmunkások Szakközépiszkolája kétéves intenzív és hároméves levelező tagozatán a már szakmával rendelkezők számára az érettségi megszerzésének lehetőségét biztosították. Másrészt az iskola szakmai profiljain belüli szakember át- és továbbképzési tanfolyami rendszerrel. A teljes nevelőtestület fáradtságos, áldozatkész munkája nagyon sok energiát emésztett fel annak érdekében, hogy az elért eredményeket megtartsák, és a versenyképességüket megőrizték. Ennek ellenére Nagykanizsa Megye Jogú város Önkormányzata határozata alapján 2000. július 1. hatállyal a Széchenyi István Ipari Szakközépiszkola és Szakmunkásképző Intézet és a Zsigmondy Vilmos és Winkler Lajos Műszaki Középiszkola összevonásra került. Az iskola vezetése, tantestülete és diákcsapata megőrizte a két méltán híres iskola hagyományait és értékeit, alkalmazkodva a gyorsan változó világhoz. 2015. július 1-én megalakult Nagykanizsai Szakképzési Centrumhoz (SZC) három intézményt csatoltak, ezek közül egyik a Nagykanizsai SZC Zsigmondy Vilmos Technikum. A korábbi szakgimnázium helyett 2020 szeptemberétől ismét a technikum elnevezés került bevezetésre. Az új iskolatípus nevében is jelzi a végzettséget, mivel az itt végzettek ismét technikusok lesznek. A technikusképzés 5 éves. Amennyiben lehetséges és az ipar oldaláról is megvan az igény, akkor az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzés időszakában a tanuló szerződéses átalakul munkaszerződésé, amely a képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót. A technikumot azoknak ajánlják, akik érettségi mellé szakképesítést is szeretnének szerezni. A 12. évfolyamon 3 közismereti tárgyból, a 13. évfolyamon pedig egy idegen nyelvből kell érettségi vizsgát tenni. A

választott szakképesítést a 13. évfolyamon lehet megszerezni, amely egyben az ötödik, emelt szintű érettségi vizsgatárgynak számít. A technikumban megszerzett tudás megeremti a lehetőségét, hogy a jó eredménnyel végzetek a szakmai vizsgájuk eredményének figyelembevételével szakirányon belül továbbtanulhassanak felsőoktatásban. Az emelt szintű érettségi, valamint a 13. évfolyamon megszerzhető és iskolában letehető nyelvvizsga jelentősen megkönnyíti a bejutást. A megszerzett szakképesítésért plusz pontszám is kapható. Minden technikum tanulóknak ösztöndíj is jár. Az eredeti technikum szakokból a 2018/2019. tanévben a következők maradtak

meg: VII. Bányászat – Fluidum-kitermelő technikus (OKJ 54 544 02), engedélyezett létszám 28 fő és XV. Vegyész – Vegyész technikus (OKJ 54 524 03), engedélyezett létszám 14 fő.
id. Ósz Árpád

Megjegyzés: Az anyag összeállítójának nagy megtiszteltetés, hogy 1960–1964-es években a technikum, 1964–1969 között Dr. Szilas A. Pál egyetemi diákja lehetett, hogy sok közös munkája volt *Buda Ernővel* és hogy az 1969–2015 években részese lehetett a magyar szénhidrogénmezők kutatásának és feltárásának.

A bányászattal kapcsolatban kiemelkedő magyar tudósok kerek évfordulói 2021-ben

230 éve (Bécs, 1791. augusztus 28.) halt meg **Born Ignác**. Iskoláit Nagyszébenben, Bécsben és Prágában végezte, filozófiát, humán tantárgyakat és jogot tanult. Iskolái befejezése után tett utazása során tanulmányozta kora bányászatát, kohászatát és a természettudományokat. 1770-től a prágai pénzverői és bányászati hivatal ülnökeként beutazta a felvidéki, az erdélyi és a bánsági bányavidékeket, tanulmányozta azok bányászati, kohászati viszonyait és ásványvilágát. 1772-ben Felsőbányán bányajárás közben súlyos gázmérgezést szenvedett, és felépülése után 1776-ban Bécsben a császári természetrajzi múzeum gyűjteményét rendezte és írta le. Világhírét egy új kohászati eljárás, a foncsorozás, amalgamozás alapozta meg. 1786 szeptemberében a szklenói foncsorozó üzem nemzetközi bemutatására a bányászat és kohászat legjelesebb külföldi képviselői – 27 szakember 8 országból – gyűltek össze az új eljárás helyszíni tanulmányozására. Ez volt a világon az első nemzetközi műszaki-tudományos (bányász-kohász) konferencia. Ezen a konferencián Born javaslatára megalapították a „Societät der Bergbau-Kunde”-t, bányászati társaságot, amely világon az első nemzetközi tudományos szakegyesületnek tekinthető. Ennek célkitűzésében jutott kifejezésre először a nehézipar nemzetközi összefogásának gondolata, az emberi haladás, kultúra és jólét érdekében. A szervezet az összes európai országon Amerikára is kiterjedt, 1789-ben már 147 tagja volt. Az egyesület 1791-ben, Born halála után megszűnt. Born hozta létre a prágai tudós társaságot 1774-ben, folyóiratot szerkesztett. Munkásságát és érdemeit a tudományos világ elismerte: tagja volt a londoni Royal Societynek, a göttingeni, toulouse-i, stockholmi, upsalai, páduai és szentpétervári tudós társaságoknak. Névadója a bornit nevű ásványnak. Mozart róla mintázta a Varázsfuvola opera Sarastro alakját. Born Ignác sokoldalú, gyakorlati természettudós egyéniség, a magyarországi bányászat-kohászat, ásványtan és kémia kiemelkedő kutatója és művelője, felvilágosult gondolkodója volt.

200 éve (1821. május 14.) született **Zsigmondy Vilmos**. A selmeci bányászati akadémián szerzett oklevél és a bányászatban elsajátított gyakorlati ismeretek birtokában a Császári és Királyi Bányáigazgatóságon kapott beosztást. 1846-tól a resicai kőszénbánya gondnoka. Itt érte a szabadságharc, melynek ideje alatt ágyukat és löszert gyártott a honvédség

részére. Az igazságos ügy szolgálataért neki is el kellett szenvednie az olmtüzi börtön megaláztatását. Kiszabadulása után (1850) már csak „szabadpályán” helyezkedhetett el. Így lett először gróf Sándor Móric Anna-völgyi szénbányájának irányítója, majd önálló „bányaügynöki irodát” nyitott 1860-ban. Ezzel kezdődött el élete legtermékenyebb tíz esztendeje a magyar mélyfúrás, az artézi, nevezetesen a hévízfúrások korszaka. 1865-ben kiadja az első magyar nyelvű, bányaművelésen első kötetét „Bányatan, kiváló tekintettel a kőszénbányászatra” címmel, amelyben tárgyalja már az artézi kutak felkutatását és fúrását, és utal az artézi kutak fontosságára Magyarországon. 44 éves korában „fúrász” és egyben megalapítja cégét, fűróvállalkozó lett. A lemélyített harkányi hévízkút fúrását követi az eredményes Margit-szigeti kút fúrása. Ez a többi artézi kút fúrás (alcsúti, jászági, lipiki, rákherlányi, buziási, schwechati) és egyéb fúrások (a 729,6 méteres gazdag szentelepeket felfedező petrozsényi, a legmélyebb magyarországi szénfeltáró és a 215 méter mély orowi kísérleti kőolajkutató fúrás) lemélyítéséhez nagy szakmai és egyúttal felbecsülhetetlen erkölcsi segítséget adott. Legjelentősebb alkotása a 970,48 méter mélységű budapesti városligeti artézi kút – az ismert artézi kutak közt a legmélyebb –, amelyet „tizedfélèves” munkával készített el. A magyarországi geotermikus kutatások úttörője volt. 1876 után már nem vállalt kút fúrást, csak bányászati és kút fúrás szakvéleményezéssel foglalkozott és a fúrások kivitelezését átadta unokaöccsének, *Zsigmondy Bélának*. Szakmai munkálkodása mellett alakult ki tudományos munkássága, midőn fűrésainak földtani, hidrogeológiai és fűrésstechnikai tanulságairól értékes tanulmányokban számolt be. E tevékenységével a magyar műszaki nyelv egyik megeremtője volt. Szakmai és tudományos munkálkodása mellett időt tudott szakítani közéleti tevékenységére is. 1883-ban főleg az ő fáradozásának hatására szabályozták a bányanyugdíjakat. Részt vett minden társadalmi kezdeményezésben, amely a földtan és a bányászat tudományát a közérdekekben hasznosítani akarta, aktív részese volt a műszaki tudományok társadalmi ápolásának. Többek között elnöke volt a Magyarhoni Földtani Társulatnak, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának választotta. A király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, a francia kormány a francia Becsületrend lovagkeresztjével tüntette ki.